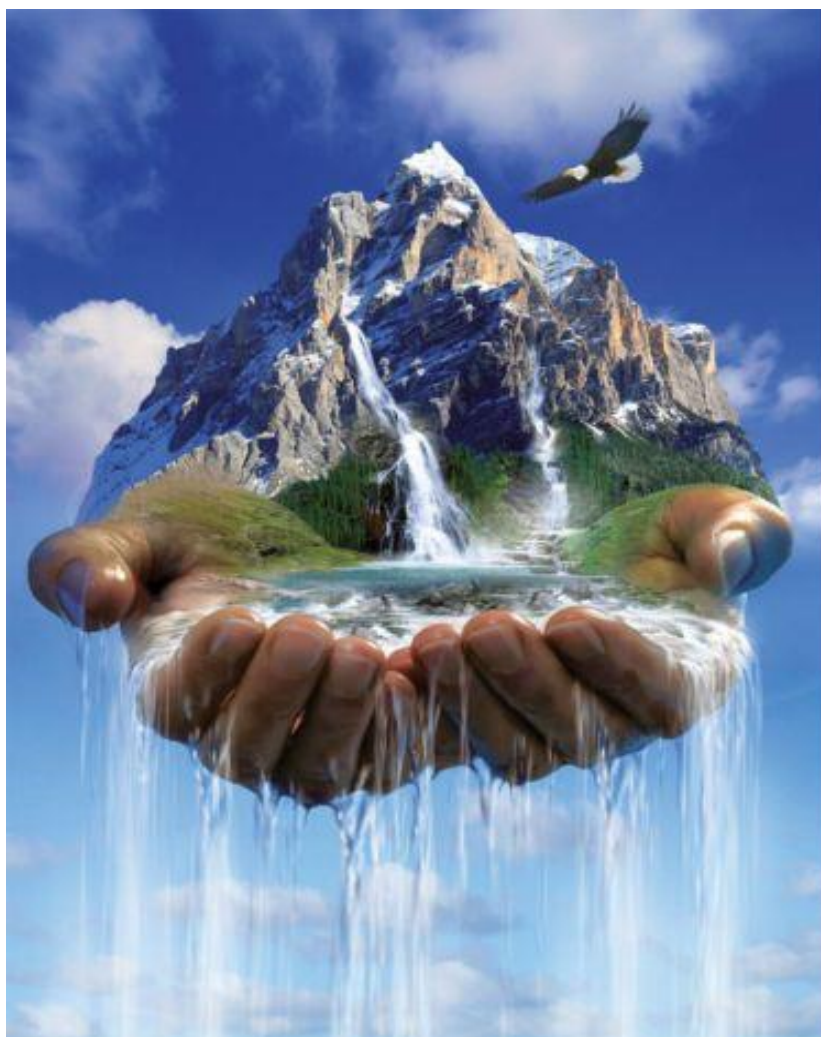

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

19 березня 2025 р

м. Київ

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професор.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професор;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцент;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професор;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2025. – 298 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) відображено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: вплив довкілля на здоров'я людини, профілактику й лікування захворювань, епідеміологічні виклики, безпеку харчових продуктів, умови праці та медичного забезпечення у воєнних умовах. Основний акцент – міждисциплінарні зв'язки екології й профілактичної медицини, що має на меті: гармонізувати науково-дослідну діяльність у межах «Єдиного здоров'я» з політиками ЄС, готувати фахівців і сприяти післявоєнному відновленню України.

УДК _613+574]:061.3

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове

Оргкомітет конференції вважав за доцільне залишити авторські тексти без змін

© НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О.Богомольця

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГЕНЕТИЧНО МОДИФІКОВАНИХ ОРГАНІЗМІВ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ ТА УКРАЇНІ

Гайдей О.С., Велика Н.В., Гринзовський А.М.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. Темпи розповсюдження генетично модифікованих рослин та збільшення їх площ посіву у світі щороку збільшується. В кожній країні на сьогодні вже існує своя законодавча база, яка побудована на відношенні країни до ГМО.

Метою роботи було провести порівняльний аналіз законодавчого регулювання щодо ГМО в Європейському Союзі та Україні.

Матеріали та методи: бібліосемантичний метод, експертних оцінок, структурно-логічного аналізу.

Результати досліджень. Щодо питання ГМО в ЄС дотримуються принципу безпеки та ризик-орієнтованого підходу. «Директива 2001/18/ЄС про навмисне вивільнення у довкілля генетично модифікованих організмів» визначає процедури оцінки ризику перед використанням ГМ-культур у відкритих системах. «Регламент (ЄС) № 1946/2003 про транскордонне переміщення генетично модифікованих організмів», регулює питання експортно-імпортних операцій генетично модифікованих організмів. Перед процедурою реєстрації, робочою групою проводять оцінку ризику впливу ГМО на здоров'я людини, тварин, екосистему, біорізноманіття тощо. Після проведеного комплексу досліджень та визнання даної ГМ-лінії рослин безпечною, її вносять до реєстру із зазначенням цілі використання. «Регламент (ЄС) № 1829/2003 про генетично модифіковані харчові продукти та корми» містить процедури оцінки безпеки ГМО-продукції. «Регламент (ЄС) № 1830/2003 щодо простежуваності та маркування генетично модифікованих організмів і простежуваності харчових продуктів та кормів, вироблених з генетично модифікованих організмів» передбачає маркування продукції з вмістом зареєстрованих ГМ-джерел понад

0,9% оператором ринку. Вміст зареєстрованих ГМО у кількості менше 0,9% вважається технічною контамінацією чи випадковим потраплянням.

В Україні чинне законодавство передбачає обов'язкову реєстрацію ГМ-джерел до введення в обіг для будь-яких цілей: виробництва харчових продуктів, кормів для тварин, використання у відкритих системах, для наукових цілей. Проте, в жодному реєстрі відсутня інформація щодо зареєстрованих ГМ-ліній.

Існує певне протиріччя між законодавчими актами: Закон про біобезпеку забороняє використання ГМО для будь-яких цілей до процедури державної реєстрації, а «Постанова Кабінету Міністрів № 468 щодо порядку етикетування харчових продуктів, які містять генетично модифіковані організми» передбачає маркування продукції з вмістом ГМО у кількості більше 0,9%.

Відсутність суворого контролю імпортованої сировини та продукції призводить до появи та розповсюдження на території України все більшої кількості нових ГМ-ліній рослин, які використовуються для виробництва харчових продуктів, для кормів тварин та у відкритих системах.

Заборона використання ГМО до державної реєстрації призводить до багатьох проблем у нашій країні: неможливість ввезти референс-матеріал ГМ-рослин для лабораторних досліджень через відсутність дозволу у компаній-дистриб'юторів та постачальників лабораторій, відсутність можливості ввезення ГМО для наукових досліджень. Недостатній контроль імпортованої сировини призводить до збільшення площ посіву ГМ-рослин на території України.

Висновки. Порівняльний аналіз законодавства щодо ГМО в ЄС та Україні, вказує, що українське законодавство потребує подальшого удосконалення та гармонізації із законодавством ЄС. Недосконалість законодавства України щодо ГМО призводить до багатьох викликів, пов'язаних з використанням, дослідженням та випробуванням трансгенних організмів.

На сьогодні виникає необхідність реєстрації ГМ-джерел, які вирощуються на території України, надання дозволу на ввезення ГМ-референтних матеріалів дистриб'юторам лабораторій, дозволу на ввезення ГМО для наукових цілей та

посилити контроль за імпортованою сировиною шляхом введення обов'язкових лабораторних досліджень.

**СЕМЕН СЕМЕНОВИЧ ПОЗНАНСЬКИЙ – ВІД САНІТАРНОГО ЛІКАРЯ
ДО ЗАСНОВНИКА, ДЕКАНА САНІТАРНО-ГІГІЄНИЧНОГО
ФАКУЛЬТЕТУ, ЗАВІДУВАЧА КАФЕДР КОМУНАЛЬНОЇ ГІГІЄНИ
ТАКОЖ ГІГІЄНИ ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ КИЇВСЬКОГО МЕДИЧНОГО ІНСТИТУТУ**

Гаркавий С.І., Бевз Р.Т., Стасюк Л.А.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Для ювілейного 2025 року (95 років від дня утворення в Київському медичному інституті (КМІ) санітарно-гігієнічного факультету (нині Навчально-наукового інституту громадського здоров'я та профілактичної медицини (ННІ ГЗ та ПМ) характерно ще низка знаменних дат: 95 років від дня народження Євгена Гнатовича Гончарука - видатного вченого-гігієніста зі світовим іменем, який після закінчення в 1954 р. санітарно-гігієнічного факультету КМІ за спеціальністю санітарно-гігієнічна справа, пройшов творчий шлях від аспіранта кафедри загальної гігієни (1954-1957), до асистента, кандидата медичних наук, кафедри гігієни Тернопільського медичного інституту (1957-1961), а з 1961 р. – асистента, доцента, доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри комунальної гігієни КМІ (1968-2004), згодом декана (1969-1980) санітарно-гігієнічного факультету, а з 1984 до 2003 р. – ректора, першого почесного ректора (2003-2004) КМІ, який в 1993 р., за його активного сприяння, став Державним, а в 1995 р. (другим в Україні після КНУ імені Т.Г. Шевченка) Національним медичним університетом (НМУ) імені О.О. Богомольця.

В 2025 р., виповнюється також 90 років від дати утворення самостійної кафедри комунальної гігієни в складі санітарно-гігієнічного факультету КМІ.

У вересні 2025 р. виповнюється 131 рік від дня народження Семена Семеновича Познанського - одного із фундаторів, співзасновників і першого декана санітарно-гігієнічного факультету (1930-1934 рр., вдруге 1947-1948 рр.),